

TEATER WANEMUINE

NR 5 (II)

W. H. G. A. S. O.

A P R I L L — M A I — 1 9 3 7

Nauding suitsetajaile!

AHTO TURIST KULDMEDAL

ETK TUBAKATEHAS

A/S. „EESTISIID“

Tartu osakond, Poe tän. 2

soovitab viimase moe järgi valmistatud hooaja:

Mööbliriiet, siidi-, villast ja puuvillast kleidi- ja mantliriiet, šenill-, siidi- ja frotee-rannamantliriiet, pikee- ja flanelltekke ja igasuguseid teisi kunstsiidi- ja puuvillast riidekaupa

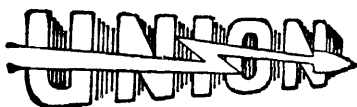
Hinnad mõõdukad

Kaanel: HUGO RAUDSEPP, kelle näidend „Lipud tormis“ selleaastasel näidendite võistlusel sai kõrgema auhinna

Üle kodumaa

**kuulsamad, kaunimad
ja vastupidavamad on**

jalanõud kaubamärgiga

MÜÜGIL kõigis paremais jala-
nõudekauplustes üle maa

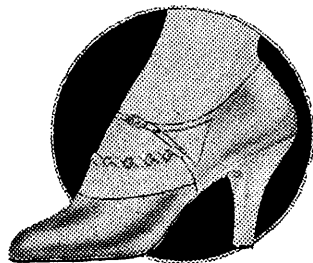
**DAAMIDE JA HÄRRADE
ELEGANTSEID KINGI**

MAITSEKAS JA RIKKALIKUS
VALIKUS LEIATE ALATI

K. KONSEN'I

JALANÕUDE- TÖÖSTUSEST

TARTUS, RIIA TÄN. NR. 36. TELEF. 12-85.

Ilmus mitigile

A/S „ODOR”

TARVITADES JÄRJEKINDLALT

LIDO KREEMI

LIDO^{ja} SEEPI

saavutate õrna ja
ilusa näonaha

A.-S. ODOR

Kindlustusselts „Eesti“

asutat. 1907. a.

Suurim kodumaa ühistegelik kindlustusettevõte

Mootorrattaid

Jalgrattaid

Raadio võrk- ning
patareivastuvõtjaid

Lapsevankreid

Elektriarmatuure

soovitab rikkalikus valikus
soodsate hindadega

$\frac{K}{M}$

TEATER & MUUSIKA

VÕIDU 6 Tartus
kõnetr. 468

TEATER VANEMUINE

VANEMUISE TEATRI AJAKIRI

Nr. 5 (11)

Aprill — Mai 1937

II aastakäik

Riigiraamatukes

№ S. 1542

Sf. 143

SISU:

Kutseline teater maapublikule kättesaadavaks!

O. Luts: Ja valgus sai...

Koomilisi tõsiasju teatrist

„Lipud tormis“ ja „Rohelisel aasal“

Vanemuise tantsurühm

Vanemuise teatri kolmekümneesimene hooaeg

*Vanemuise direktor O. ALOE G. Raua
viimase maali järel*

KUTSELINE

TEATER MAAPUBLIKULE KÄTTESAADAVAKS!

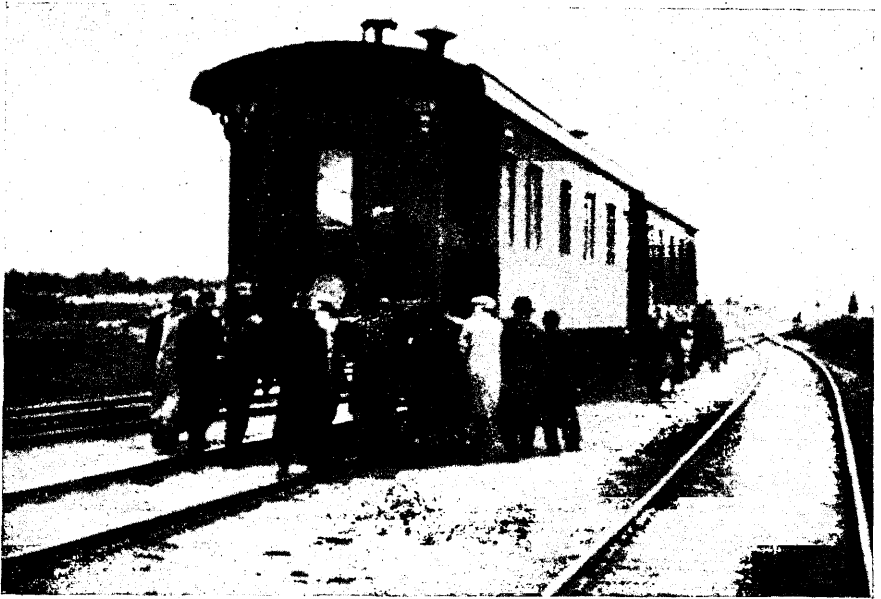
Käesoleva hooaja lõpul on „Vanemuise“ teater jälle ette võtnud laiaulatuslikuma ringreisi, mille kestel ta kolme lavastusega („Niskamäe naised“, „Lipud tormis“ ja „Rohelisel aasal“) kõige kaugemaid Eesti maanurki külastab, välja arvatud Saare- ja Läänemaa. Esimest külastab teater sügisel selleks eriti korraldatava ringreisiga. Läänemaal olid küll etendused ette nähtud, kuid sealt ei olnud meil võimalik ruume saada.

Kuna suurem osa meie rahvast elab maal, kust väga vähestel on võimalus häid teatrietendusi linna vaatama sõita, siis on teatri ringreisid maal kujunenud kultuuri levitajateks, millele maapubliku maitse ja kunstimeele arendamisel mitte väikest tähtsust anda ei tule ja mis pealegi oma mõju kaugemale avaldab, kui on ainult maa kodulava vastu nõudlikumaks saamine. Mõtleme nimelt seda mõju, mis heast teatrist tõuget saades arendab inimest paremusele, tublidusele, õpetab lugu pidama vaimsetest väärtustest jne. Selleks kõigeks on hea teater kahtlemata suuteline.

Kui viimasel ajal eriti tugevalt on mõnelt poolt häält tõstetud suurte teatrite ringreiside vastu, süüdistades neid maapubliku ärameelitamise kohalikest ettevõtetest, mille tõttu maa enda isetegevus võib päris sööti jääda, siis ei ole neil hirmutustel kindlasti mitte säärast kaalu, mis peaks keelama kõrgel kunstilisel tasemel seisvate teatrite etendusi maa rahvamajades. Kõigepealt on neid ringreise ikkagi suhteliselt väga vähe ning see vähene halvav mõju, mida ta võib avaldada maa nn. piduõhtutele, ei peaks tulema kõne alla selle kasu kõrval, mida hea teater endaga kaasa toob ja maal laiali laotab.

Nimetasime eespool juba seda ja tähendame veel juurde, et kunstiliselt tugev teater saab areneda ikkagi ainult neis keskustes, kus teater saab tegutseda, s. o. esineda 2—3 korda nädalas ja sääligi on see võimalik ainult riigi toetuste abil, sest peale tegelaskonna ülalpidamise nõuavad suuri summasid veel lavastuskulud. Et neid kulusid katta, peab peale toetuste teatril olema oma tulud. Kuid sellest osalt riigi toetustega ülalpeetavast suurte keskuste teatrikultuurist on aga maal sama õigus osa saada kui linnadelgi ja nii on suurteil teatritel õieti kohustus rahva vastu maal ringreise korraldada. Ja maapublik oskab seda hinnata, mida tõendab kõikide ringreise ettevõtivate suuremate teatrite suur külastajate arv maal. Maapublikus on tervet ja rikkumata elutunnet ja kunstimeelt, mida ta rahuldab heas teatris, elades seal pakutavale säärase innuga kaasa, nagu linnas sageli ei saa unistadagi. Maapublik ei taha enam näha algelist asjaarmastuslikkust, millega varem olid üle koormatud need sagedad maasimmanid ja piduõhtud. Maa hindab ja püüab samuti ise oma asjaarmastajategi ettekandel pakkuda märksa paremat kui veel mõned aastad varem. Seda enam hindab ta aga kutseliste teatrite etendusi. Ta tuleb ilmale ja kaugusele vaatamata head teatriõhtut vaatama ja rahuldub sellega ilma tantsu või muud madinat soovimata.

Meie maateater on alles kujunemisel ja temale on kahtlemata head mõju avaldanud suured teatrid oma ringreisidega, kes talle

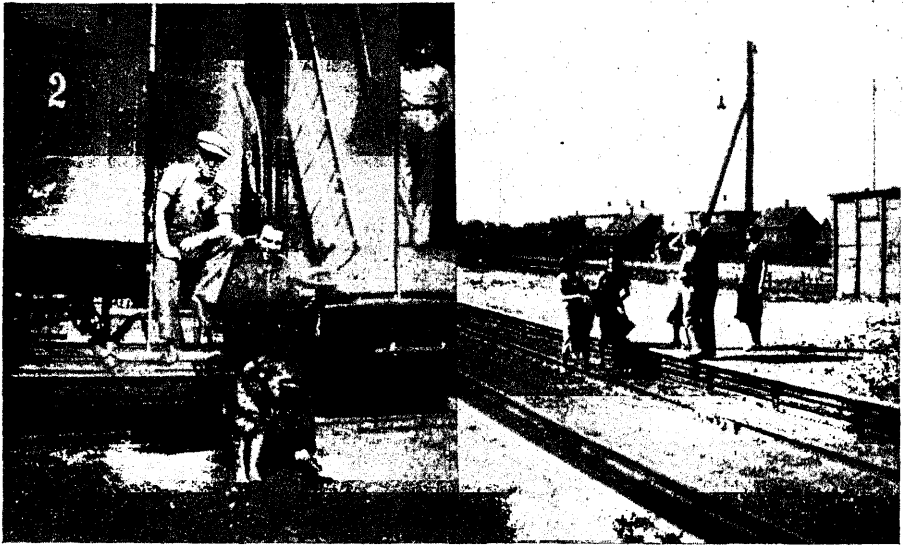
„Rohelisel aasal“ ringreisil orkestrandid koos raudteelastega veduri asemel manööverdamas

publiku juba on ette kasvatanud, õhutanud teatrist lugu pidama ja teda distsiplineerinud. Maateater peab kahtlemata kasvama ja temale jäetama ning antama arenguvõimalusi, aga ei saa ka ometi maapublikule keelata nägemast oma rahva suuremaid ja paremaid teatreid, kuhu on koondunud parim, mida see rahvas momendil on anda võinud lavakunsti alal. Selle keelamine oleks sama kui maal suurte kirjanikkude lugemise keelamine ja sundida maarahvast ainuüksi rahulduma „külatihteritega“.

Kahtlemata võib sisutu simman maal hea teatriõhtu kasuks ära jääda, kuidas aga tulevikus maateatrit nii korraldada, et ta suudaks otstarbekalt täita oma väarikat ülesannet ja oleks koordineeritud suurte teatrite ringreisidega, on muidugi omaette küsimus, millega just viimasel ajal palju tegeletakse. Küsimus on osalt juba selline, et kas peab iga maapeo kavas tingimata seisma näidend, mida halvasti ette kantakse, või peab sarnaste õhtute kavatäiteks midagi muud leitama. Selle arutamine ei kuulu käesoleva kirjutise raamidesse — kindel on aga, et rahvamaja peab igal juhul olema rahva maja, kus kodanikud kõigest sellest osa saada võivad, mis rahva kultuurseid varasalvi täidab ja mida temale selle rahvamaja kaudu saab juurde viia.

*

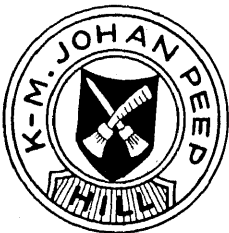
„Vanemuine“ on Eesti kõige vanem teater, kes ühtlasi ka kõige varem algas ringreiside korraldamist, kohe peale kutselise teatri asutamist. See oli suur ergutav ja elustav mõju, mida need etendused äratasid, kuna Tartu sel ajal oli maa vaimne keskus ja provintsis

„Rohelisel aastal“ koomikud E. PÄRN
ja A. PILLER koos peategelase koe-
raga kevadet nautimas

„Rohelisel aastal“ tantsurühm edasi-
sõidu ootel

vähe seletaolist varem nähtud oli. Samas suunas jätkab teater praegugi oma ringreise ja usub, et sellel tööpõllul peaks ruumi jätkuma kõigile, nii suurtele teatritele kui ka maateatrile endale. Erilist rõhku tahab „Vanemuine“ panna sarnastele kohtadele — ja seda just Lõuna-Eestis, kus teater endal tunneb rohkem kohustusi olevat —, kuhu varem ühegi teise teatri ringreisitee ei ole ulatunud. Sarnaseid kohti leidub veel üsna rohkesti ja tänuväärne on see töö eriti seal, kus rahvuskultuuri tõstmine eriti tähtis on, nagu piiriäärset maakohad (näit. Setumaal). Eeloleval sügisel püüab „Vanemuise“ teater oma tööd nii seada, et ühe koosseisuga oleks võimalik korraldada sagedasi külaskäiguetendusi esmajoones just neisse kohtadesse, kus varem ükski kutseline teater käinud ei ole. Seda teeks aga „Vanemuine“ peamiselt just maaseltside ja rahvamajade enda kutsel, sest siis oleks ära hoitud ka see, et „Vanemuise“ külaskäiguetendus ei mõjuks kuidagi segavalt kohapealsetele ega teistele samalaadsetele üritustele.

Soodsam

**maalrivarvide ja
värnitsa ostukoht on**

K-m. JOHAN PEEP

Tartu, Võidu tänn. 10

O. LUTS

N. Triik — sõejoonis O. Lutsust

JA VALGUS SAI . . .

Jaa, kui sellist juttu oleks mulle rääkinud keegi teine, siis ma oleks selle lihtsalt võtnud teatavaks ja läinud päevakorras edasi, aga kõneleja oli minu koolivend, praegu üks läbi ja läbi tõsine mees ning virk seltskonnategelane N. alevikus.

Kohtusime päris juhuslikult Emajõe kenal kaldal, Vabaduspuiesteel, „Kalevipoja“ lähedal.

„Noh, kuidas läheb?“ küsis mu sõber ja koolivend.

„Läheb ka...“ vastasin, nagu säärasele küsimustele tavaliselt vastatakse. Kuid otsekui kiuste jätsin seekord välja selle paljukulunud lisanduse „väikest viisi“. „Mis nüüd viga elada: näe, kevadegi vaatab igast puupungast; ainult see on veidi kurb, et ei tule vihma ja ööd on külmad.“

„Jätame selle!“ muigas sõber. „Mis läheb ilmastik korda ühele linna- inimesele; sellest maksab kõnelda rohkem minusugusel maamehel, kes need ilma valud ise kaasa teeb.“

Eks siis kõnelgu.

„Jah, ma kõnelen sulle küll midagi,“ juhtis koolivend mu ühe istepingi juurde, „kuid seda sa vist küll ei taha hästi uskuda. Sa ju tead, et mul juba ammust aega on kombeks toppida oma nina kõikisuguste seltside tegevusse. Võib-olla, et see on omaviisi isegi haiglane nähe, aga mina ei saa ega saa sinna midagi parata. Nii ma tõrisen kaasa meie laulukooris, askeldan näitemängu-ringis, puhun flööti ja... ja nii edasi. Muidugi rudjun majanduslikeski seltsides, aga selle osa ma jätan kõrvale, samuti nagu sinu ilmastiku- piina d.“

„Väga huvitav, kuhu viib välja see sissejuhatus?“

„Ära pelga — see ei vii kuigi kaugele. See peatub meie ilusa aleviku pidutoimkonna juures. Et sa sellest asjandusest saaksid enam-vähem selgema pildi, siis ütlen sulle kohe ja ilma kiitlemiseta, et meie seal, oma „Mudilas“, paneme aastas toime oma kuus kuni kaheksa piduõhtut ehk p e o õ h t u t, nagu ütlevad mõned keeleliselt valgustatud pead. Õieti ju pole selles mingisugust paha, et pidutseme või peotseme nii tihti, võrreldes teiste ümberkaudsete sama- laadiliste seltsidega. Või näed sin a selles midagi niisugust...?“

„Vaata, kus küsimine!“ pakkusin sõbrale suitsupoolist. „Mis peaks minul

seejuures laita olema? Just vastuoksa. Pean teid kiitma, et: erk rahvas, ergad eestvõtjad!”

„Noh, rahvas just päris erk ei ole, aga seni oleme siiski läbi ajanud ja suuremaid puudujääke neist piduõhtuist pole olnud; mõnikord isegi töötame kasuga. Aga oota: pöörame nüüd teise lehekülje ja silmitseme pisut mõningate isikute tegevust pidu- ja näitemänguõhtute korraldavas komitees. Muidugi käib see peamiselt meie aleviku kohta, aga mine tea... väga võimalik, et kuskil mujalgi puhuvad umbes samasugused tuuled. Asi on selles, et...”

Nagu üldiselt teada, teevad meie linnateatrid aeg-ajalt ringreise mitte ainult teistesse linnadesse, vaid ka maale. Muuseas on ajalehtede kohalikud kirjasaatjad säärasele toimingule leidnud päris ilusa ja armsa nimetuse: k ü l a - k o s t i t o o m i n e .“

„Noh, aga...?”

„Oota, oota, pai sõber! Kõik see ju on väga kena ja tänuväärt, aga ometi tõstavad mõned meie toimkonna liikmed selle nähte puhul üsna hädatsevat häält, otsekuul viiksid linnast tulnud külakosti-toojad meie laste üna ära.“

„Hm... Ma ei saa küll hästi aru, milline tähendus on sinu kentsakal ütetusel, aga miks siis lasete neil kostitajail kogu aeg seista? Eks pakkuge neile vahel istet.“

„Nojaa, sina võtad seda asja täpselt rahvasõna järele. Ei, meie „lastel“ kunagi pole unepuudust. Ei, meie toimkond kardab hoopis midagi muud. Juba ma näen, et mõne mehe ihukarvadki tõusevad püsti, kuuldes küla'liste tulekust. „Mis nad siia jälle tulevad!“ öeldakse. „Jälle viivad hulk rahva raha ära, ja kui tuleb meie oma pidu, siil on saal täis haigutavat tühjust. Ja siis ei tule rahvas mitte üksnes rahapuudusest, vaid ka sel põhjusel, et nad alles nüüdsama hiljuti nägid paremat, said l i n n a k o s t i .““

„Aga...“

„Pole seal mingisugust „aga“. Peaksid kord tulema ja ise nendega vaidlema. Mina olen sellest juba tublisti tüdinenud. Raske on valgustada valgustajaid. Sool on tuimaks minemas, olgugi et minu keel on seletamisest villides.“

O. Lutsu toodang on kogu rahva vaimseks pärisosaks.

Nüüd on võimalus omandada O. Lutsu teosed üllisoodsalt. O.-Ü. „Noor-Eesti Kirjastus“ annab eeloleva 3 aasta jooksul välja

O. Lutsu Kogutud teosed

Kogusummas moodustavad O. Lutsu Kogutud teosed umbes 10.000 leheküljelise sarja ja siia on koondunud kõik senililmunud kui ka tähtsamad ajakirjades ning ajalehtedes avaldatud O. Lutsu tööd.

Eeltellijaile kuni 25 maini 1937. a. maksavad O. Lutsu Kogutud teosed:

Korraga makstes kr. 50.— Osade viisi makstes kr. 65.— Sellest tuleb tasuda tellimise andmisel kr. 5.— ja iga kõite ilmumisel kr. 2.—

Üleni linases kõites ja eriti heal paberil maksavad O. Lutsu Kogutud teosed: korraga makstes kr. 80.— Osade viisi makstes kr. 95.— Sellest tuleb tasuda tellimise andmisel kr. 5.— ja iga kõite ilmumisel kr. 3.—

300 esimest eeltellijat saavad esimese Kogutud teoste hulgas ilmuva kõite kirjanik O. Lutsu autogrammiga.

O.-Ü. „NOOR-EESTI KIRJASTUS“ Tartus, Gustav-Adolfi 8, telef. 2-66. Sissekandeks kasutage posti jooksvat arvet 22-32.

Ja mis ta neile siis seletas?

„Ah mis ma neile seletasin..?“ tõmbas sõber ja seltskonnategelane sügavasti hinge. „Seletasin neile, et on päris loomulik ja koguni tarvilik, et meie maa-näitelavad aeg-ajalt saavad värskendavat õhku, sest kelle teene see on, kui meie väikelavadel on kadumas igasugune praht ja rämps, nagu „Peidu-paik ämma seeliku all“, „Kukevere Ants kanavargil“ ja muud säärased iluasjad? Selleks on avaldanud oma mõju just linnade moodsad näitetrupid, kes, hoolimata reisuvintsutisist, meid siiski külastavad, pakkudes mitte ainult häid lavatükke, vaid ka head mängu. Neilt õppisime ja õpime praegugi.“

„Ja nüüd kipub sinu hääli jääma hüüdjaks hääleks kõrves?“

„Juba ongi jäänud. Alles hiljuti peletasime tagasi ühe suure teatri näitetrupi; leidsime, et mitte kuidagi ei saa sellele anda oma saali. Muidugi oleks olnud lihtsam ütelda, et meil ei olegi saali, et ise mängime näitemänge, lööme trianglit ja tantsime Kukevere Antsu laudalakas. Ei, mu sõber ja linnamees, ära kohku ühti: veel praeguselgi ajal põletab eredam valgus mõne mehe silmi. Seltside kassahoidjad ongi juba pimedad nagu mutid. Vahel olen proovinud kõnelda isegi piibli motiividel: mis kasu on sellest, kui sa kõik omaenese heaks saad, aga oma hingele ja vaimule kahju teed..?“

„Ja ei mõju piibelgi?“

„Mõjub küll. Üsna sagedasti mulle torgatakse rusikas nina alla, et: ära sa siin mehkelda ja püüa meile puru silma ajada!“

Sõber heidab käega ja sülgab niikaugelt kui jõuab. „Ja kui palju on linlaste külaskäigud meile kasu toonud!“ ütleb siis lõpuks. „Isegi korra mõttes... Ei alga meie piduõhtud nüüd enam paaritunnilise hiinemisega nagu mõni aasta tagasi. Just linlaste eeskujul juba algame enam-vähem õigel ajal. Juba on vähem korrarikumist, ulakusi. Kõik näib lähenevat paremusele, kui ainult poleks neid pagana külastajaid! Egas muidu ütle üks muulaste vana-sõna: kutsumata külaline on pahem kui tatarlane.“

„Jah, ega siis jää meilgi linnas muud üle, kui peletada kas või põleva tuletukiga eemale kõik vaimline väliskaup, olgugi see nii kõrgeväärtslik kui iganes võib olla.“

Mida muud ma pidin ütleva oma mõrastunud hingega sõbrale?

KOOMILISI TÕSIASJU TEATRIST

Teeneline dirigent J. Simm jutustab...

Maailmasõja ajal oli teatritöö „nii, kui ta oli“ — mängisime siis, kui ruumid lubasid, s. t. kui „komiteed“ omi koosolekuid Vanemuises ei pidanud. Proovid olid ka juhuslikud. Näitlejate seas oli moes kaartimäng. Näitleja Leopold Hansen oli väga innukas mängija ja nagu teada, on ju trump kaardimängus väga tähtis „element“. Keset mängu kargab Hansen kiiresti lavale ja küsib etteütlevalt „mis trump on“, selle asemel, et teada mitmes vaatus on käsil. Tagajärg oli see, et näitejuht teatas: armas härra Hansen, minge oma kalli töö juurde tagasi. Kui aega saate, siis räägime näitemängu vaadustest, aga ilma trumbita.

Inspitsient K. Kalkuni päevamured

Kord ringreisil läks „kaduma“ ettekande ajal taldrekult söök, mida pidi lavale serveeritama ja mida märkas viimasel minutil rekvisiitor. — Ära auranud! Kusagilt polnud ka nii kiiresti söögipoolist enam saada. Panime taldrekule paar mingilappi, mis nägid eemale rosoljena välja. Näitleja pidi aga laval sööma — mäng oli söömisega seotud. Näitleja, kes märkas kombineeritud „portsjonit“ hüüdis kelneri ja käskis selle tagasi viia ning uue tuua, kuna tema „rosoljet“ ei söö. See võttis aga aega — improviseeriti siis kelnoriga laval pisike „ragin“, niikaua saime ka söödavat kokku klappida ja nii oli see saatuslik „äraauramine“ likvideeritud.

„Rohelisel aasal“ subrett I. SUVERO minekul kosutava maa püüa järele

Vanemuise teater korraldab käesoleva hooaja lõpul pikemaid ringreise peamiselt oma kahe viimase uuslavastusega. Üks nendest on H. Raudsepa uus, hiljutisel „Estonia“ näidenditevõistlusel auhinnatud näidend „Lipud tormis“, ja teine tšehhi Jara Beneši operett „Rohelisel aasal“, mis lavastatud laulumängu põhimõttel.

*

„LIPUD TORMIS“ on üks neid väheseid teoseid eesti ilukirjanduses, milles käsitletud meie praeguse omariikluse sünnivalusid ja neid torme, millesse on alati mähitud olnud rahvaste vabaduse kustumine ning sünd. Ta kujutab värske realismiga ja H. Raudsepale omase suure tüüpide eluehtsusega ning dialoogi meisterlikkusega Vene maailmariigi lagunemist, aega 1917. aasta ümber, mil purunes kõik vana ja pääsesid paljud rahvad vabadusele. See on lavaline jutustus Maa-ilmast ja selle kõrgetest järellaienetest, mille taolisi vankumisi maailm varem kunagi läbi ei ole teinud. Seal, maailmaajaloo erutavama ja kohutavama vaatamängu taustal arenes ka väikese Eesti vabaduse uuestisünd ning selleaegseid eesti sõdurite ja talupoegade saatusi jälgibki H. Raudsepp, kes

„LIPUD TORMIS“ JA

võitlevad selles meeleetus möllus, mil väga paljudel kaduma kipuvad selgemad vaatepiirid tulevikku. See oli aeg, mil mehed ja nende mõttedki olid nagu lipud tormis, oma meeleoludelt ja elult siia-sinna puhutud. R. Kangro-Pool kirjutas oma arvustuses „Estonia“ esietenduse puhul selle näidendi enda kohta muuseas:

„... Näeme paljude südamete laostumist, südamevalusid, jõhkrust, vana maailma vankumatut veendumust, uue mõtlemise paratamatust, meeleheidet ja hoogsust, põhimõttelisi ümbermõttelisi revolutsiooni taustal, lihtmeelset olupoliitsemist, isikuvabaduse kärisevaid vankumisi, omariikluse meele tungi... Meie aimame, et miski suurem ja vägevam teotseb kui on üksikute inimeste soovid ja hüved... Aimame ajastu suure kollektiviteedi ahastuslikult ja rabelevalt teotsevat heitlust kui suurt paratamatust...“

Nende rahutute aegade inimeste hinged ja teotsemised on sama rahutud; siin näeme eesti sõdureid tõttamas kaugelt Venemaalt, Uurali tagant Siberist kodumaa poole, kus asutatakse oma rahvusväeosasid, näeme eesti talu inimesi pidamas läbi oma viimast tuleproovi — enne vabaduse saabumist, mil senised ühiskondlikud vahekorrad purunevad ja moraali oma kirgi vaoshoivda jõu on kaotamas.

Kahtlemata annab see suure sise-mise jõu ja dünaamikaga ülesehitatud näidend tänujulge ülesandeid lavastajale. Vanemuise lavastusele osaks saanud vastuvõtu ja hinnangu iseloomustuseks toome siinjuures mõned väljavõtted arvustusest.

R. Janno „Postimehes“, 5. IV:

„... Peaosa, leitnant Vikernõmm, seab näitlejale raskeid ülesandeid juba selle poolest, et ta on läbinisti positiivne ja võib seetõttu kergesti jääda veretuks — nagu meie kirjanduses lugu selle positiivsusega üldiselt on.

„ROHELISEL AASAL“

K. A l u o j a tõlgitsusel sai Vikernõmest süiski päris eluline kuju... L. T u b i n, kelle käes olid näidendi draamatilisemad noodid, suutis küllaldase ilmekusega edasi anda seda traagilisuse pinget, millesse olid mähitud näidendis käsiteldava ajajärgu isiklikud saatused. Teenijat Mariat mängis „uus nägu“ „Vanemuise“ ansambelis, E. V a h u r ja ol kõigiti heameel tutvuda noore näitleja loomuliku tõlgitusoskusega...

Väga hea kuju saime A. R a n d - v i i r u l t soldat-enamlase Sonni osas. Eriti esimestes piltides oli see soldat nagu välja lõigatud 1917. a. vastavaist tüüpidest ja manas igapäevale teravalt silme ette selle aja poliitilise jõhkruuse. Õhtu huumorikülje kandja oli A. M e - r i n g, kes oma Nekudassovist tegi

„Niskamäe naised“ naistegelasi. Üllalt alla: L. VÄRAVAS, E. KORJUS, K. TANILOO, A. ROOTSI, L. LILL

„Rohelisel aasal“ ringreisitegelaste hommikupoolik

Ringreisi juht J. KULL
residentsi üle vaatamas

Tantsitar L. RÕIGAS
sisseostudega koduteel

Tantsuharjutus raudteerööpal.
Keskel liikumisjuht I. URBEL

„Lipud tormis“, stseen esimesest vaatusest (Siberis)

väga mõnusa kuju ja viimases vaatuses löikas sääraseid finesse, et saalis valitses tuline rõõm. Üle pika aja sai näitleja end jälle välja mängida ning näidata oma talendi hinnatavaid külgi...

J. Sütiste samal päeval „Uus Eestis“:

„... Siin Hellenurmel andis päris tore da peremehe kuju Valdeko R a t a s e p p. Kibestunud põlisperemees, kuid julge ning otsustusvõimeline igas olukorras. Üle tüki aja V. Ratassepä t jälle mehine tõlgendamine... Hoopis ilusa ning usutava tütarlapse tõi lavale noor E. V a h u r Maria osas. See õi kõigiti loomulik mäng, tagasihoidlik, kuid kontakti viidud kaasmängijate, ruumi ja rekvisiidiga. Sellise tõlgendamise üle noore näitleja poolt tuleb aina rõõmustada...“

Ja E. Looga „Päevalehes“ 6. IV:

„... Eriti hästi õnnestusid „Vanemuise“ lavastuses kolm esimest ja kaks viimast pilti, kus tegevus arenes paraja tempoga... Kõige parema kuju andis A. M e r i n g vene soldati Nekudassovi osas, kes lavale ilmudes lõi kohe tiheda kontakti publikuga. Nii keele aktsendilt kui ka väliselt esituselt oli osakandja täiuslik ja sai tihti teenitult aplausi osaliseks. Tore da tüübi andis ka O. L i p p umbkeelse vene

soldati Mikulini osa tõlgitsusega. Rahuldavad olid samuti vene tüdrukud Maša ja Nataša Lilli L a o n i i d u ja Alma T a m m e m e t s a esitusel. Soldat-enamlast kujutas A. R a n d v i i r, kelle mäng pääsis mõjule eriti viimases pildis, kuna K. A l u o j a tuli toime peaosalise Vikernõmme osa kujutamisel tavalise ladususega...

Üldiselt tundub, et puudustele vaatamata võib Raudsepa „Lipud tormis“ „Vanemuise“ repertuaaris kauemat aega püsida, tänu just osakandjate heale mängule.“

„ROHELISEL AASAL“ on operett, mille peamine läbilõõgijõud on tema koomikas rahvalikkuses ja kerguses ning mida tema kodumaal seni üle 400 korra on mängitud. Kevadise tükina — eriti maa ringreisideks — ei ole paremat operett-laulumängu soovidagi, kui on see tšehhi algupäraga lavatükk, mis läheneb oma üldiseloole „Lõbusale talupojale“. Temas on palju sõnalist mängu, mis meieaegsele realistlikult häälestatud publikule südamelähedane, on suurt vaheldust silmale, vaimuka ja naiivse nalja segu ühes väga lauldava ning rahvapärase muusikaga. See operett on loobunud frakkidest ja uhketest tualettidest ning läinud välja rohelisse loodusesse, kus tegelevad maainimesed; nii on

„Lipud tormis“, stseen Hellenurmelt

ta siis hoopis midagi muud kui tüütuseni ära kulunud härrasrahva salongoperett, missuguseid meil seni väga palju on mängitud. Sellepärast omab see tükki tugevasti operetti tervendavat põhilaadi, juhtides seda lavastusliiki enam elule lähemale, rahvalikule muusikale ja sisulise külje tegevusele ning ühtlusele.

„Rohelisel aasal“ lugu toimub maa-rahva miljöös, kuhu on tulnud ka härrasrahvast. Maameeste lihtsameelsus ja linnarahva peenolek ning sobimatus maaellu loovad ikka lõbusaid olukordi — koomika ja eluterve huumor ongi siin siis oma õigel kohal. Olles nõnda siis sisult päris päevahuviline, milles linnast tulnud sakte tarkus pörkab kokku praktilise talupoja mõistusega, missugune raamatutarkuse ja elukogemuste kokkupõrge saab küllalt koomiline: noor loodusteaduse professor läheb maale ja satub seal külameeste vempude tõttu ühest naljakast olukorrast teise. Linlaste äranaermine, kellel aimugi ei ole maaelust, kes aga ometi talumeest oma suure tarkusega õpetama lähevad — see on „Rohelisel aasal“ sisu. Sealjuures ei ole tema huumor mitte terav ega klassivaenuline, vaid eluterve ja heatahtlik, mis sellele lavateosele igatahes koomilise operetina suure edu ja võlu publiku silmis annab.

Teksti haruldane lopsakus ongi selles operetis otse haarav, lõpmatud naljad ja pöörased olukorrad üksteise järel hoiavad vaataja kogu aeg eelvil, peale selle miljöö ja kogu tegevuse ning mõttekäikude uudsus, teose põhilaadist tingitud erimeelised tantsud, kostüümid, omapärane muusika ja dekoratsioonid — kõik on siin väljaspool harilikku šabloonit.

Lavapilte esineb selles operetis palju, samuti on palju tantse, mis on osalt koomilised ja grotesksed, nagu nõuab tüki üldilme. Samuti on „Rohelisel aasal“ muusikal laiema publiku juures kahtlemata suur kõlapind, siin esineb palju lihtsaid rahvamotiive, külalaulu, „ländlereid“ ja valsse, millest mõned sarnase ilmekuse omavad, et võiksid lööklauludeks saada (näit. juhtlaul „Vaiksel haljal aasal“ ja lõplaul „Metsas kuuse all...“).

Laulumäng vajab lavastajalt väga suurt hoolt ja näitlejatelt head mängu. Kuidas „Vanemuine“ sellega toime tuli, sellest kõnelevad arvustajad järgmist.

R. Janno 21. IV „Postimehes“:

„... Lustakust ja ülemeelikust oli ka „Vanemuise“ lavastuses esmajoones arvestatud. Isegi dekoratsioonide man ei oldud realiteedist kuigivõrd

„Rohelisel aasal“ — E. KRUUDA, E. PÄRN, J. KULL, A. TAMMEMETS,
I. SUVERO, O. LIPP, E. MAASIK

kinni peetud — nagu, nüiteks, kana-
kuudi-pildis, kus oli eriti rõhutatud
kogu „ettevõtte“ lustitujuline väljen-
dus. Ja laadastseenis oli katsutud eriti
rõhku panna välisele mürtsulisusele.
See kergekäeline lustakusetaotlus andis
kogu ettekandele rõõmsakujulise ja
virr-varrillise hoo, mis sobis päris ken-
nasti... On kombeks nõuda, et kevad-
hooaja finaali oleks humoorselt perutatav
ja sellelt seisukohalt oli lavastaja oma

ülesande täitnud väga kena „sürinaga“.

Sellele sürinale aitasid väga palju
kaasa „Vanemuise“ tantsurühm I.
Urbeli juhatusel. Tantsunumbreid
oli palju ja kõik need teostati sobiva
hoo ning selles rõõmulikus ning kerge-
meeleolus, nagu seda üldine lavas-
tuskäsitlus nõudis...

...Keskne humorimees on opere-
tis metsavaht Pankraz Niedertupfer ja
kuigi J. Kull ei tabanud selles osas

Suvehooajaks!

Päikesekaitseprille igas valdkus.
Autoprille kõikides hindades.
Ilmanäitajaid tuntud headuses.
Kiikreid ja kompasse.

OPTIK
Schultze

välismaal diplom. optik

TARTUS, RÜÜTLI 10.

vahest kõiki võimalikke finesse, oli ta siiski vägagi muhe ja kohati päris realistlikult teostatud joomavend, kelle vaba mängu ja talumehelikkus huumorit oli hea meel jälida. Temaga löid mõnustasti kaasa A. Tamme metsabikaasana ja I. Suvero tütre... E. Pärna... professor oli küll vahest liiga noorukene, aga rüht oli hea ja mängutõlgitsuses võis märkida püüdu tavalisest operetišabloonist teha karakterosa, millist taotlust tuleb ainult kiita. A. Piller tegi oma krahvist pasliku kergatsi, nü nagu need operetid tavaliselt on. E. Kruuda metsaülemas oli palju head hakkamist ja laiakäelist metsameest.

Üldiselt valitses laval hea tuju ja publik elas selle lustitujuga elavasti kaasa... Aplause jagati usnasti. Lilli läkitati seekord lavale rohkem, kui see „Vanemuises“ tavaliselt kombeks.“

E. Looga 23. IV „Päevalehes“:

„... Osalistest andsid kõige meelejäävamad kujud Endel Pärn, Juhan Kull ja Iida Suvero. Esimene neist põllumajandusteadlase osas süvenes oma ülesandesse eriti hoolikalt. Tavalise sädeluse ja sarmikusega esines I. Suvero metsavahi tütre Liesli osas, kuna metsavaht Niedertupfer J. Kulli esitusel oli mahlakas ja huumoriküllane...“

„Rohelisel aasal“ — E. PÄRN ja I. SUVERO

Publikule nähtavasti „Rohelisel aasal“ meeldib, sest saal rõkkas alatasa naerust ja kohati aplodeeriti ka mängu sekka. Pealtvaatajaid oli rohkesti ja näitlejaile annetati palju lilli.“

Ja L. Künnapas „Vaba Maas“ 21. apr.:

„...Laval oligi tunda kevadist meeleolu dekoratsioonides, kostüümides ning näitlejaiski. Elsa Maasik Renëna andis võratult lõbusa sarmiga tütarlapse kuju mängult ja laulult. Tundub, et see oli paremaid operetikujuksid, mida oleme seni saanud prl. E. Maasikult. Samuti Endel Pärn näivse saamatu professorina ja Iida Suvero metsavahitütre...“

KULD LAIKE
JUUKSTELE
ANNAB

VALMISTAJA

„VERONIKA“

TARTUS

Lehvikutants

VANEMUISE TANTSURÜHM

on mööduva hooaja jooksul alati saanud publiku ja arvustuse poolt suure tähelepanu osaliseks. Lavastustes, kus tantsu-vahepalasid leidus, äratas tantsurühm ikka sümpaatiid oma distiplioneeritud ja efektse esinemisega. Säärastele üldist tunnustust leidnud tulemustele on Vanemuise tantsurühm jõudnud hoolsa töö läbi, mida juhivad teatri tantsu- ja liikumisjuht prl. I. Urbel. — Tantsurühm esineb ka ringreisul operett-laulumängus „Rohelisel aasal“ paljude numbritega, millega maapublikul avaneb harukordne võimalus näha häid tantsettekandeid.

Tantsurühma taseme tunnustuseks on arvustused, mis ilmusid ajalehtedes hiljutise rühma iseseisva tantsuõhtu puhul. Toome neist väljavõtteid.

R. Janno „Postimehes“ 1. mail:

„Vanemuise“ tantsurühm esotsas oma juhi Ida Urbeliga on saanud täie tunnustuse osaliseks... Neljapäevane tantsuõhtu näitas järjekordselt, et noored tantsitarid ja tantsijad moodustavad kogu „Vanemuise“ tegelaskonnas silmapaistvama rühma ja et peale isi-

na töö võib märkida mõnegi asjaosalise juures ka vastuvaidlematut andekust.

Kava koosnes 14 üksiknumbrist, millest osa oli varemnähtuid, osa uusi. Juba olenevalt teatritingimustest, kaldub spetsialiseerumine rühmtantsule ja siin andiski trupp oma parima... Õhtu keskemaks numbriks kujunes Indo-Hüna tants („Džainast“), mille kompositsioonis oli tehtud mõningaid otstarbekaid muudatusi. Tants andis kogu õhtule efektika sära. Duodes lõikasid peamisi loorbereid V. Otsus ja U. Väljaots, kes ka rühmtantsudes olid kandvamaks jõuks...“

Ja E. Looga samal päeval „Päevalehes“:

„...Väljapaistvamatest esinejatest tuleks mainida V. Otsust, E. Pallot, F. Saarikut ja U. Väljaotsa.

Rühmtantsudest kujunesid õhtu parimaiks oma hea tehnika ja rütmi poolest Albenizi „Egiptuse tants“, kompositsioonilt huvitav Ourdine

VANEMUISE TEATRI KOLMEKÜMNESIMENE HOOAEG

möödus esimese eesti kutselise teatri 30. a. juubeli hooajana. Seda juubelit, mis äratas avalikkuses suurt tähelepanu, pühitseti hooaja esimesel poolel, mil teater valis ka oma esimesed teenelised tegelased (pr. A. Pöder, J. Simm, J. Pöder ja R. Ratassepp). Teatri sisemises elus käis sellel hooajal aasta varem alatud sihikindl ülesehitustöö hoogsat rada edasi, mis eelmise (1935/36) hooaja alguses maksmapandud uuenduste elujõudu tõestas. Nii on siis „Vanemuise“ teatril lõppenud nüüd teine uuenduste aasta, mis ühe väga olulise lüli moodustab teatri arengu teel.

See uuendatud kord, mille alusel „Vanemuise“ teatrit juhtima asuti kaks aastat tagasi, eraldades teatri juhtimine seltsist ja andes ta väikesearvulise teatrilitsuse kätte, on oma paindlikkuse, aktiivsuse ja teovõimsusega tõestanud enda elujõulisust ning otstarbekust. Kahtlemata tuleb suurelt jaolt nende uuenduste teostamise arvele kirjutada „Vanemuise“ teatri elustumine, huvi tõus publikus kui ka viimaseaegne teatri kiire kunstiline areng. Muidugi on siin veel väga palju ära teha, aga saavutatud on nende kahe aastaga ka mõndagi, millele lisaks veel mõõnma peame, et ideaale ei saavutata ju kunagi.

Kunstilises ülesehituses on raske näidata etappe ja kindlaid arenguastmeid, sageli on see aga võimatu, eriti siis, kui ollakse ise töö sees. Seda võidakse teha alles tagant järele, ajaloolises kaugevaatluses, nagu hinnata võidakse kaugelt paistvate mägede kõrgussuhteid, mitte aga seal, kus ollakse ise mägedes ja võimetu nende suhete üle otsustama. Nii on lugu iga hindamisega vaimsete väärtuste alal. Kahtlemata on aga selle möödunud hooaja jooksul tunduvat edu näidanud nii üksikud näitlejad kui ka lavakoor ja tantsurühm.

Näitlejate areng on sellel juubelihooajal arenenud endiselt süvenemises oma loomingusse, hingestades ja läbi mõeldes iga osa, mis laval kanda tuleb. Samuti on kogu töö käinud oskuslikuma ja terviklikuma ning distsiplineerituma ansamblimängu suunas, missuguse töö esialgse tulemused rahuldavad on olnud (lavastustes „Niskamäe naised“, „Püve talus“, „Madame Butterfly“, „Phaeton“). Loomulikult ei ole harmooniline ansambel teostatav ühe-kahe aastaga, samuti ei ole selle töö tagajärjed nii käegakatsutavad ega oma nad otsekohest välist efekti. Kuid tähelepanelikule vaatlejale ei ole võinud jääda märkamatuks see edu, mida „Vanemuise“ näitlejaspere on saavutanud oma töösse süvenemises, tervikluse ja kogu mängu hingestuse taotlemises. Mängudistsipliini ühtluse poole on käinud „Vanemuise“ näitlejaskonna ja juhtide ühine püüd, ning seda rada tahab teater edaspidigi jätkata. See töö on eriti „Vanemuises“ olnud üsna raske mitmesugustel põhjustel, kõigepealt kahe aasta eest võrdlemisi mitmesugustest ja üksteisele võõrastest ning osalt noortest inimestest näitlejaskonna moodustamine, halvad ruumid, meelitavamad tingimused mujal jne., mis kõik ei ole alati lubanud luua sihte kaugete aastate peale ette selle kindla teadmise, et kõik töö jätkub pidevalt ja loogiliselt samade inimestega.

Õpperühma ja lavakooriga on arenenud töö samuti intensiivselt. On täiendatud neid rühmi väljaspoolt üksikute juurdevõtmisega ja ebasobivate ärajätmisega ning kasvatatud kindlat ja heausulist töömeeleolu. Ning selle töö tulemusena on noored näitlejad kui ka lavakoor käesoleva aasta lavastustes saanud mitmeid kordi kiitvaid märkusi arvustuselt. Noored õpperühma liikmed on võimelised heade tagajärgedega täitma väiksemaid osi ja dubleerima suuremates, ning lavakoori lavakodusus on tublisti tõusnud, mis eriti tähtis massistseenide lavastamisel.

Eriti märgatav on aga „Vanemuise“ tantsurühma senine arenemine olnud, mis igalt poolt üksmeelset tunnustust on leidnud. Selle kiire arengu tõttu on

„Lehviku-tants“, stiilikindlalt läbi viidud Abrahami „Slow-fox“ ja temperamendikas „Vene tants“.

Ettekanded said erakordselt sooja vastuvõtu osaliseks ja tihti nõuti tant-

sude kordamist... Esinejaile annetati palju lilli ja maiustusi. Lõpuks kutsuti lavale ka tantsude-juht Ida Urbel, kellele anti lilli ja keda pilluti tänu-täheks korduvalt õhku.“

ka „Vanemuise“ tantsurühm jõudnud tasemele, milles tema võimeid juba päris väljapaistvateks võib nimetada, kuigi rühmaga õppetöö ainult kaks aastat on kestnud ja selle tõttu tulevikus temalt veel paremat oodata võib. Kogu töö hingeks on siin olnud tantsu- ja liikumisjuht prl. I. Urbel, kelle teened samuti näitlejaskonna kehalise kasvatusel alal suurel on.

Üldiselt on „Vanemuise“ teater loobunud väga kindlalt lahus hoidma erilavastuste rühmasid — sõnalavastuse, opereti, ooperi, lastelavastuse jne. jaoks. Seda enam on püütud arendada näitlejaid sellele teele, et ollakse suutelised võimalikult laiemalt osasid täitma. Parimaks on see, kes on võimeline esinema igal pool. Muidugi jäävad igale näitlejale alali tema erivõimed, mis kõige paremini rakendatavad ikkagi ainult teatud osades, jäävad kahtlemata alles üksikalade parimad, kuid laiemat mänguamplituudi omamine ja mitmekesise lavalise arengu saanud tegelaskonna ühiseks ansambliks kasvatamine on tunnistatud väärtuslikuks vooruseks.

Need on kõik põhimõtete rakendamine ning süvendamine, mis üles seati kaks aastat tagasi, kui asuti radikaalselt tervendama Tartu teatrielu. Eel-nimetatud üldsuna ja laiemale üksikküsimuste kõrval on teater püüdnud arendada näitlejaskonna isetegevust loengute, referaat-õhtute jne. kaudu, mis kahjuks küll liigse töökoorma tõttu ei ole soovitud intensiivseks kujunenud. Samuti on näitlejaskonnale lavaliseks edasiarendamiseks korraldatud mitmesuguseid harjutusi hääldamises ja sõnaväljenduses, kehatehnika osas, tunnete-registri käsitlusoskuses jne. On ellu kutsutud lasterühmad, kaastegelaste rühmad suuremate masslavastuste jaoks, ellu viidud ja edasi jätkatud oma teatri ajakirja „Teater Vanemuise“ väljaandmist, mille peamine ülesanne on publiku ja teatri lähendamine ning mis on saanud meie oludes väga hea leviku osaliseks.

Päris uusi algatusi on käesoleval hooajal tunduvalt vähem ette võetud kui möödunud hooajal. Peamiselt on töö käinud ainult varem ülesseatud sihtide ja põhimõtete edasiarendamise kallal. Samuti ei ole möödunud hooajal teatri juures suuremaid tehnilisi uuendusi ette võetud, mis peamiselt tingitud uue teatrisaali ehitamise ootusest, mille tõttu ei ole mõtet vanades ruumides suuri muudatusi ette võtta. Eelmisel hooajal sai „Vanemuise“ igatahes esimese pöördlava Eestis ja võis olemasoleva lavaseadeldisega töötada nii hästi-halvasti kui seda olud lubasid.

*

Möödunud hooaeg kuulub oma osalise elukalliduse tõusuga kahtlemata kriisiaega, mis loomulikult ei jätnud mõju avaldamata teatrile nii tulude kahanemise kui ka kulude suurenemise osas, mistõttu on karta, et käesolevat hooaega ei suudeta lõpetada puuduujärgita. Sellest hoolimata kujuneb selle hooaja numbriline aruanne rekordiliseks „Vanemuise“ ajaloos nii kassalt, etenduste arvult kui ka publiku rohkusest. Muidugi ei tõenda need arvud veel mitte teatri taseme kunstilist tõusu, küll aga näitavad nad ühte vastuvaidlematult: see on huvi kasvu tõus publikus „Vanemuise“ vastu. Kahtlemata on paljud kurdetud Tartu publiku loidus ja ükskõiksus viimase paari aasta jooksul märgatavalt teatrisõbralikumaks muutunud. Hinnatakse tõsiselt püüdeid ja tööd, mida teater teeb, et jõuda välja kõrgetasemelise ja kunstikõrge ülikoolilinna teatrin.

See tugev tõusutendents publiku arvus on püsinud vaatamata sellele, et repertuaari osas mindi enam tõsisema, ühtlasi aga ka rahvalikuma kava esitamisele. Möödunud hooajal lavastati ainult kaks operetti ja üks operetlikult lavastatud laulumäng. Nendele lisaks kaks komöödiat, nii et 16-st uuslavastusest oli seega 7 tõsisesisulist lavastust (5 näidendit, 1 dramatisering ja 1 ooper). Uusi lastetükke lavastati 4. Seda tõsisemate lavatükkide eelistust tahab teater jätkata ka edaspidi, püüdes sealjuures püsida elulähedane ja kasutada võimalikult rohkemal määral algupärandeid.

Repertuaari valik ongi üks teatri raskemaid küsimusi. Rahvas tahab tänapäeva ja teater peab seda arvestama, kuigi ükski rahvas ega tema loov kunst ei ela ükski päevauudisest, vaid peab osa saama ka püsivatest kultuurivara-dest, mida eelmised põlvkonnad on loonud. Keda huvitaks aga prantsuse vanatüdruku hingeelu kolm aastasadat tagasi, kui meil kodus käib ülesehitustöö, mis täit tähelepanu endale nõuab? Teater peab ajaga kaasa sammuma ja „Vanemuine“ on püüdnud leida repertuaari, mis esmalt oleks tema näitetrupile jõukohane,

„Lipud tormis“ — stseen pürijaamas

siis vastav Tartu oludele ja võiks küllaldaselt määral huvi äratada publikus. Seda on suuremalt osalt saavutatudki ja käesoleva hooaja ühe lavastuse, nimelt „Niskamäe naiste“ edu ongi etenduskordade arvult rekordiline teatri senises elus. Üldiselt on selle hooaja lavastused peale paari erandi saanud rahuldava või hea vastuvõtu osaliseks nii publikult kui ka arvustuselt — nii siis nii rahva kui ka kunstilise hinnangu poolest.

Peatudes lühidalt möödunud hooaja üksikute lavastuste juures, tuleb märkida, et uuslavastuste arvus oli sellel hooajal tagasimineku eelmiste aastatega võrreldes. Varemaste aastate keskmiselt 18 uuslavastuse asemel anti nüüd ainult 16 uuslavastust ja võeti omaks põhimõtte, et üks tükk peab kauem laval püsima. Seega on iga tüki etenduskordade arv varematest hooegadeast tublisti tõusnud ja on saavutatud ühele lavastusele kaugelt suurem arv publikut kui varem.

Teiseks põhjuseks uuslavastuste vähesusele on olukord, et Tartus terve linna peale õieti üksainus saal leidub, mis sobiv nii välissolistide esinemiseks kui ka igasugu organisatsioonide pidudeks ja ettevõteteks — nimelt „Vanemuise“ oma. Ja nii oli „Vanemuise“ saal kahjuks sageli niivõrd palju väljaüritatud, et etendusi anda ei saadud (või ainult päeval) ning teater sunnitud oli keset hooaega ringreise ette võtma, mis aga ei lasknud uute lavastuste ettevalmistustööd teha. See olukord paraneb uue ja ajakohase teatrisaali peatse saamisega.

Nagu märgitud, andis teater möödunud hooajal 16 uuslavastust. Neist oli sõnalavastusi 8, oopereid 1, operette 3 ja lastelavastusi 4.

Sõnalavastustes toodi lavale järgmised tükid: Tammsaare-Aluoja dramatiseering „1905“, H. Vuolijoki „Niskamäe naised“, Török-Emödi „Tütarlaps tänaval“, A. Kitzbergi „Püve talus“, A. Nicholsi „Iiri roos“, A. Adsoni „Karu läheb mee lõksu“, M. Pagnoli „Jazz“ ja H. Raudsepa „Lipud tormis“. Nendest kaheksast lavastusest on pooled algupärandid. Kõige läbilõõnumaks ja kunstiküpsemaks kujunesid neist „Niskamäe naised“, „Tütarlaps tänaval“, „Püve talus“, „Jazz“ ja „Lipud tormis“.

Ooperilavastusi oli ainult üks — G. Puccini „Madame Butterfly“, mis selle eest aga sai väga kiitva hinnangu ja repertuaaris püsis hooaja lõpuni.

Operettidest lavastati: J. Straussi „Nahkhiir“, P. Abrahami „Džaina“ ja J. Beneši „Rohelisel aasal“, millest viimane välja toodi hilja kevadel ja selle tõttu tema peamine minek Tartus võib tulla alles sügisel. Esimesed kaks operetti kujunesid igatahes läbilõõnud tükkideks, milles erilist edu näitasid solistide kõrval just lavakoor oma tublisti kasvanud lavakodususega ning — peatähelepanu osaliseks saanud tantsurühm.

*

Seega oleks üldjoontes märgitud möödunud hooaja suuremad mured ja ettevõtted, mis teatrile ta vaimse pale annavad. Iga teatri saatus oleneb lõpuks tema näitlejatest ja kunstilistest juhtidest, siis ruumidest, kus ta sunnitud on tegutsema, millega teater enam seotud on kui ükski teine kunstiharu — ning lõpuks publikust. Vanemuisel jääb mitmeski eelnimetatud asjas veel teha tublisti tööd, et jõuda normaalse olukorrani. Näiterühm vajab kokkukasvamist, ruumid on esialgul ikka veel väga halvad ja publikust on suudetud kindlaks teatripublikuks kasvatada ainult murdosa, kuna keskmiselt on käinud möödunud hooajal iga tartlane teatris vaid ühe korra. Need ülesanded annavad väga palju tööd ja nõuavad tahet ning pingutusi. Töökoormatus on viimaste aastate jooksul Vanemuise teatris olnud väga suur; teatrirahvas on rakendatud siin töösse pingsamalt kui kunagi varem, kuid kõik see taotleb ühte sihti: anda Tartu teatrile Eesti ülikoolinnale väärikas teater, kes oleks ühtlasi Lõuna-Eesti teatrielu keskuseks ja lõpuks oleks ka oma ajaloo vääriiline. Vanemuine on ju Eesti kõige vanem teater, nii elukutselise kui ka asjaarmastusliku ea poolest. See ajalugu kohustab — ja neid eelnimetatud sihte võib saavutada ainult töö läbi, kus sageli ei saagi tähtaegi näidata, ei olegi neid, vaid on ainult püüe ja suund.

Vanemuise teatris valitseb igatahes optimistlik ja julge töörõõm ning töötahe, mis koos tõusva huviga Tartu seltskonnas, mis Tartu kui ka üldse eesti teatrikultuuri arengule oma osa anda tahab.

Eelolevalt hooajalt ootab teater esmajoones uue teatrisaali ehitustööde tegelikku algust.

„POLARIS“ EESTI KINNITUS-A.-S.

Võtab vastu järgmisi **kinnitusi: tule-, murdvargus-, veo-,
väärtsaadete-, kasko- (laevakerede) ja klaasikinnitusi.**

Seltsi põhi- ja tagavarakapitalid ületavad kr. 960.000.—
Seltsi asutamise peale on kahjude eest välja makstud üldkokku kr. 4.277.710.76

Soliidne edasikinnitus! Kahjud likvideeritakse viibimata!

Juhatus asub Tallinnas, Vana Viru 12. Kõnetraat 426-66. Tele-
gramm-aadress: „Polaris“. Osakond asub Tartus, Suurturg 11.
Kõnetraat 6-75. Esindajad kõigis linnades ja maakohtades.

Tegev ja vastutav toimetaja E. Roone

Väljaandja „Vanemuise“ teater

Ilmus 15. mail 1937

O./ü. „Ilutrukk“ Tartu

Klišeed A. Raba tsinkograafiast 182

UUS EESTI

avaldab iga päev
palju tarvilikku ja
huvitavat kodu-
ning välismailt

*Teie oma huvides on iga
päev lugeda „Uus Eestis“*

FOTOATELJEE

H. RIEDEL JA H. EGGERT

SUURIM JA MOODSAIM TARTUS

ERIALA PORTREED JA LAVAVÕTTED

70 aastat on

EEKS-MAJA

PUHTRAHVUSLIKU KINDLUSTUSSELTSINA
seisnud valvel kindlustusvõtjate varanduse kaitseks.

- ELU-,
- TULE-,
- MURDVARGUSE-,
- KLAASI- ja
- KODULOOMAKINDLUSTUSED.

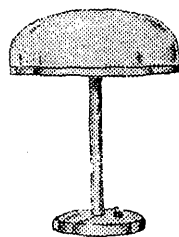
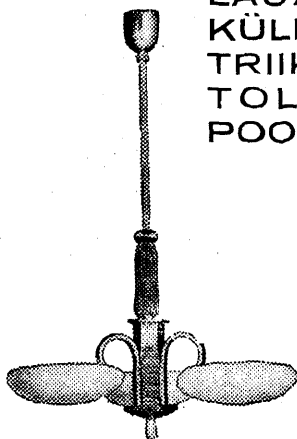
PEAKONTOR: Tallinn, Vabadusväljak 10

TARTU OSAKOND: Suurturg 14, pk. 238, tel. 9-78

Ü/p. Tartu Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse ruumes

ELEKTRI-

ARMATUURE
LAUALAMPE
KÜLMETUSKAPPE
TRIIKRAUDU
TOLMUIMEJAID
POONIJAID, PLIITE

ELEKTRISELTS

AEG

TALLINN
RAEKOJA PL. 4
Kodukeskjaam 428-15